

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום חמישי ה' אלול תשע"ט | דף היומי בבלי: כריתות טו.
דף היומי בהלכה: מתחילת סימן ת"כ עד תחילת סימן תכ"ב.
מוסר: שמירת הלשון פרק י"א 'עוד יש' עד פרק י"א 'עוד יש מעלה'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: חובת הלבבות שער הבחינה פ"ד 'והשביעית' עד פ"ה 'ואחר כן ישיב אל ליבו'

צקה בלב המדבר | אדמו"ר בחדרי החקירות | 'סיור סליחות' מרגש | 1716

יומא דהילולא

**"אני האחראי על הישיבה, אני אתייצב לפגישה",
אמר הרבי. מקורביו ניסו לשכנעו לבל ייפגש בעצמו
עם הקצין המום המוח, שכבר הראה את נחת זרועו
במקרים קודמים. אך הרבי היה נחוש בדעתו...**

ליומא דהילולא של כ"ק מרן אדמו"ר משומרי אמונים זצ"ל - ה' באלול תשע"ב

חור"ל, אך מי שסבלו ממנו אנושות היו בעיקר מוסדות החינוך החרדיים, הישיבות, הכוללים ותלמודי התורה. בעוד מוסדות התרבות הכלליים חויבו במס של עשרים אחוז בלבד על כל דולר שנשלח אליהם, מנהלי הישיבות נאלצו לשלם מס כפול ומכופל. בסופו של דבר לאחר תשלום המס נותר בידם פחות ממחצית מערכו של הכסף שנשלח אליהם מחו"ל. לא פלא שרבים ממנהלי הישיבות השתדלו באותם ימים להעביר את הכספים בדרכים לא רשמיות בידי משולחים ושליחים שונים כדי להיפטר מחובת המס הכבד שהוטל עליהם.

שוטרי היחידה הכלכלית שהבחינו כי הישיבות ממשיכות להתקיים כסדרן למרות המיסים הכבדים, קלטו כי מנהלי הישיבות מערימים. מלשינים ובלשים סמויים החלו לבלוש ולרחרח אחר זהותם של מעבירי התרומות מחו"ל. באחד הימים חלפה השמועה המצערת כי מרן הגאון רבי אליעזר יהודה פינקל ראש ישיבת מיר הובל למעצר בעקבות המחאה אמריקאית שנמצאה ברשותו ללא שדווח עליה. המאורע המחפיר הסעיר את רוחו של הציבור החרדי.

כשהגיעו הדברים לידיעתו של כ"ק מרן אדמו"ר משומרי

שמעון טיקוצקי

מחוגי השעון במשרדי מטה המשטרה בירושלים הצביעו על השעה 1:00 בצהריים. עשרות שוטרים יצאו ובאו בין החדרים והמסדרונות. שני האורחים שנכנסו פנימה לא השתלבו בנוף האנושי שרחש סביבם, אחד מהם היה אברך צעיר שעניו עטויות דוק של קדושה וטהרה, אליו התלווה חסיד נוסף בעל צורה.

היכן הוא חדרו של מר שפיגלשטיין? שאל האחרון את אחד מכחולי המדים שחלפו על פניו. הוא לא היה צריך לנקוב בשמו הפרטי של הקצין המבוקש. "הקצין שפיגלשטיין" היה מוכר היטב לכל שוטר זוטור, בעצם, כמעט לכל אזרח במדינה. ולא דווקא בגלל שם משפחתו הנדיר. שפיגלשטיין היה קצין ידוע במדינת ישראל של שנות התש"י של תקופת הצנע, זאת הודות לתפקידו הבכיר כמפקד היחידה הכלכלית המיוחדת שתפקידה היה לאכוף את חוקי הצנע הכלכליים בקרב האזרחים.

'שלטון הצנע' השית מיסים שונים ומשונים על תושבי המדינה, בין היתר נאלץ כל אזרח שביקש להעביר ארצה מטבע זר כלשהו, להעניק אחוזים נכבדים ממנו לידי המדינה. החוק הזה פגע במיוחד במוסדות שהתבססו באופן קבוע על תרומות מתושבי

אמונים ז"ע, שהיה אז בימי חורפו, נענה והתאונן בסערת נפש: למה לקחו למעצר גאון ישיש שכמותו? היו צריכים לקחת אותי במקומו. לא הייתי מניח להם, הייתי מעמיד אותם על מקומם למען יידעו שאסור לפגוע בעולם התורה.

אלא שלא ארכו הימים וזרועה הארוכה של המשטרה הכלכלית הגיעה גם לשיבת 'שומרי אמונים'.

ביום בהיר הגיעו בלשי היחידה למשרדי הישיבה בשכונת מאה שערים, נקשו על דלת חדרו של מנהל הישיבה באותם ימים, הגאון החסיד רבי דוד מאיר ווייס שליט"א, וביקשו לחקור אותו. מנהל הישיבה נבהל למראה האורחים הלא קרואים, מיהר ועלה טרוף נשימה לחדרו של הרבי הקדוש משומרי אמונים ז"ע וסיפר לו על הצרה הצרורה שהתרגשה על הישיבה. "מה נעשה כעת?" שאל רבי דוד מאיר בדאגה.

"תפנה אותם אלי", השיב לו הרבי ברוגע. "תאמר להם שייכנסו לחדרי".

קבוצת השוטרים נכנסה לחדרו של הרבי והתקבלה אצלו בחמימות רבה. הרבי שוחח עמם בחיבה ובלבביות על ענייני יהדות ואמונה. השוטרים ישבו בהכנעה ויראת כבוד, איש מהם לא העז להעלות על דל שפתיו את העניין לשמו הגיעו הנה. כעבור כמה דקות יצאו מהחדר כלעומת שבאו.

מנהלי הישיבה נשמו קמעא לרווחה, אלא שהצרה טרם הגיעה אל פתרונה. כמה ימים לאחר אותו מעשה נמצאה בתיבת הדואר של הישיבה מעטפה רשמית מטעם משטרת ישראל, בתוכה היה מכתב הזמנה למנהלי הישיבה להתייצב בפני ראש היחידה הכלכלית מר שפיגלשטיין בכבודו ובעצמו לצורך בירור דחוף בענייני הכספים של הישיבה.

איש מבין חברי הנהלת המוסדות לא אזר עוז לצאת ולהיפגש עם הקצין הקשוח ששמו הילך אימים. שוב היה זה הרבי עצמו שביקש להתייצב לפגישה. הוא ראה בכך הזדמנות להשמיע בעוז את דבר עולם התורה בפני הכתובת הנכונה.

"תודיעו להם שאני האחראי על הישיבה, אני אתייצב לפגישה", אמר הרבי למנהלי הישיבה. מקורבי הרבי שדאגו לשלומו החלו לדבר אל לבו לבל ייפגש בעצמו עם הקצין חמום המוח שכבר הראה את נחת זרועו במקרים קודמים. למי שנפל לידי של שפיגלשטיין לא היו סיכויים גדולים. בירושלים של אותם ימים התהלכו סיפורים מחרידים על מעלליו של אותו קצין אימתני. יודעי דבר ידעו לספר על יהודי פיקח וממולח שניהל שנים רבות קודם לכן משפט ממושך מול הנציב העליון על מיל וחצי שנלקח ממנו. בתום משפט מתמשך ניצח היהודי את הנציב והצליל לקבל לידי את הפרוטות שנגזלו ממנו, אבל כשאותו יהודי נפל לידי של שפיגלשטיין לא הועילה לו כל חכמתו. סופו היה רע ומר.

הרבי ידע ושמע הכול, אך למרות זאת לא נסוג מהחלטתו. כעבור כמה ימים נמסר לבית הרבי כי הפגישה המתוכננת נקבעה ליום ראשון בשעה 8:00 בבוקר. לתנאי הזה סרב הרבי בתוקף והורה למסור לאנשי לשכתו של הקצין כי בשעה 8:00 הוא אוזו

עדיין באמצע תפילת שחרית ואינו יכול להתייצב, כשהוא מוסיף ואומר למקורביו: "גם אם לאמתו של דבר יכול הייתי להתאים עצמי לשעה זו, עם זאת, כדי להכניע את הקליפה הרני עומד על שלי".

השליח מסר את דבריו של הרבי. לשכת הקצין הסכימה במחווה יוצאת דופן לדחות את הפגישה לשעה 10:00 בבוקר. אך הרבי שלח להשיבם כי גם לכך אינו יכול להיענות, מאחר ותפילתו נמשכת עד קרוב לחצות היום. בסופו של דבר נקבעה הפגישה לשעה 1:00 בצהריים.

ביום המיועד התייצב הרבי לפגישה במשרדי המשטרה, כשאליו נלווה משמשו. וכאן חוזרים אנו לנקודה בה פתחנו את הסיפור.

"מר שפיגלשטיין עסוק כרגע", השיב מזכיר לשכתו לשני היהודים החרדים שלפניו. "הוא נמצא בפגישה חשובה, התכבדו ושבו והמתינו במסדרון".

דבריו של המזכיר לא התקבלו על לבו של הרבי. "אמור לו שאנו מוכנים לשבת ולהמתין כאן חמש דקות לכל היותר, אחרת יהיה עליו לבוא ולשוחח עמי בביתי", תוך כדי דיבור שרבט הרבי בפניו את כתובתו והגישה לידי.

הנחישות שנבעה מדבריו של הרבי לא הותירה ספק בלבו של המזכיר. כעבור חמש דקות נקראו השניים לחדרו של הקצין שפיגלשטיין. הרבי התיישב על הכיסא, מולו יושב מפקד המשטרה חסון וגבוה כארז וכולו משדר אטימות ויהירות. "מהיכן חיה ומתקיימת הישיבה שלך?" שאל המפקד בבוטות את אורחו.

"הישיבה שלנו מתקיימת מתרומות שנשלחות מחוץ לארץ", השיב הרבי קצרות.

"ואיך מועבר הכסף לדיכום?" שואל המפקד. "פשוט מאוד", ענה הרבי. "שלושים אחוז מהתרומות נשלחות מחוץ לארץ דרך הדואר בצורה רשמית, כדי שלא לעורר חשד מיותר. כל היתר מועברים אלינו בידי אנשים טובים ונאמנים כדי שלא נאלץ להפריש מתוכם אחוזים נכבדים לידי רשויות המדינה..."

הקצין המשופשף הבליע חיוך סמוי בזוויות פיו. הנה נפל לידי רב תמים שהולך לחשוף בפניו את רשת ההברחות החרדיות במלואה.

"ומי מעביר את הכסף? מי הם השלוחים?" הוסיף ושאל הקצין כלאחר יד, בטוח שהתשובה תיפול לידיו כפרי בשל כקודמותיה. כעבור רגע התברר לו כי הוא שגה בהערכתו. פניו של הרבי התקשחו באחת. ארשת של תמיהה והשתוממות עלתה עליהם. "מה, אתה דורש ממני להיות מלשין?! הטיח בו הרבי בקול שקט אך נחרץ. "ראשית, אינני יודע דבר וחצי דבר על זהותם של מעבירי הכספים, הם עושים זאת בעקיפין בלי לחשוף את פרטיהם בפנינו. אבל גם אם הייתי יודע את שמם, לעולם לא הייתי מסגיר אותם לידיך".

עיניו הבוהרות במבט פולח כליות ולב מבט שזעזע את לבו וקרבי של הקצין הקשוח.

בן רגע שינה הקצין את טעמו. אחרי רגעי שתיקה ארוכים פצה את הקצין את פיו, קולו היה שונה לגמרי. הוא החל להתוודות בפני הרבי כיצד הגיע למצבו הירוד. "אבא שלי", סיפר הקצין, "היה יהודי טוב, חסיד מובהק של אחד מצדיקי פולין. אני לא הלכתי בדרכיו והגעתי לאן שהגעתי..."

בו במקום ביטל את התביעה נגד ישיבת 'שומרי אמונים', לאחר מכן נפרד בידידות והכנעה מהרבי, לא לפני שהבטיח לו לעמוד לימינו ולסייע לו בכל עניין. "אם אתם צריכים עזרה כלשהי, יכולים אתם תמיד לפנות אליי", אמר הקצין. "אפילו בשעה 2:00 בלילה". הרבי שמר בלבו את הבטחתו של הקצין, ולשבתו ייאמר שבמקרה הזה הוא עמד מאחורי מילותיו. מאז ואילך, כל אימת שהגיעה לאוזניו של הרבי ידיעה על התנכלות כלשהי כלפי ראש ישיבה או מנהל מוסד תורני, היה פונה אל הקצין שפיגלשטיין גם בשעות לא שעות ומבקש ממנו להתערב בעניין, והוא היה ממחר למלא אחר בקשתו של הרבי בצייתנות יוצאת דופן.

מקור: מפי הרב החסיד רבי אברהם מרדכי יוזביץ ז"ל, משמשו ומקורבו של כ"ק מרן אדמו"ר בעל ה'חוקי חיים' ז"ע משומר אמונים.

(פורסם ב'המבשר תורני' שופטים תשע"ד)

עיניו של הקצין ירקו גיצים, אך הוא לא פצה את פיו. הפגישה הקצרה הגיעה לסיימה, הקצין רשם את דבריו של אורחו בפרוטוקול והושיט לו את הנייר לחתימה. "אינני מוכן לחתום", אמר לו הרבי בתקיפות.

הקצין נדהם למשמע אוזניו, והרבי המשיך והצליף בו במילותיו. "האם ידוע לך על האסיפה הגדולה שהתקיימה רק אתמול - אסיפה בה לקחו חלק מאות רבנים, ובמהלכה הוחלט לצאת ולהפיץ בקרב פילנתרופיים יהודיים ברחבי העולם את העוול העצום שהמדינה גורמת למוסדות התורה החרדיים, כדי שיפסיקו להזרים את תרומותיהם למדינת ישראל? האם אין לכם טיפת בושה?!" קרא הרבי מנהמת לבו. "בקושי חלפו 5 שנים מאז הקמת המדינה וכבר נפתחו 45,000 תיקים פליליים נגד צעירים תלמידי ישיבות..." הרבי הלם בידו בכוח על השולחן והוסיף: "איך אתה לא מתבייש?! בפולין בה נולדת לא העזו לקרוא לאנשי דת מכל סוג שהוא לחקירה במשטרה. ואתם בארץ ישראל מובילים לחקירות ראשי ישיבות ישישים גדולי תורה מפורסמים כאחרוני הפושעים?!"

פניו של הקצין האדימו מכעס ומבושה. "תירגע!" קרא בזעם רב לעבר איש שיחו.

"לא!" השיב לו הרבי. "אני לא אירגע! אדרבה, אתה מוזמן לעצור אותי ברגע זה עכשיו ומיד!" ובאומרו זאת נעץ בו את זוג

הסיפור היומי

משעלה המחיר עוד ועוד, ועקף את רף ה-1500 שקלים, קפיץ לפתע הרב פינקוס ממקומו, דפק בחזקה על הבימה וצעק: "עד כאן", תפסיקו מיד את ההתמקחות!..."

מכירים את הסיפור על הגר"ש פינקוס זצ"ל שהשאיר אברך לבדו בלב המדבר על מנת שיצעק לה? - הרב מנחם מן פגש את בעל המעשה ושמוע ממנו מכלי ראשון מה באמת קרה שם

תן לי לספר לך עכשיו את הסיפור האמיתי מכלי ראשון". למרות ההתרגשות הגדולה, לא שכחתי את מכשיר ההקלטה, והנחתי אותו לצידו. הוא דווקא ביקש להחזיקו בידו, וכך כשהוא מדבר לתוך מכשיר ההקלטה, הוא סיפר לי את הסיפור הנדיר, כפי שתקראו פה, מכלי ראשון.

הקהילה באופקים, בזמן הנהגתו של הגאון רבי שמשון פינקוס זצ"ל, הייתה קהילה יוצאת דופן. היא הייתה דומה בדמיון מוחלט לאותן הקהילות של פעם, בליטא ובוורשה, בתוניס ובמרקו, שם ידע רב הקהילה באופן מדויק ביותר מה קורה עם כל אחד ואחד מבני הקהילה, ואנשי הקהילה עצמם היו כמובן משתפים את הרב בכל לבטיהם ובכל צרותיהם. כך גם הייתה אופקים של פעם, בזמן הנהגתו של המרא דאתרא זצ"ל.

מידוענו האברך ר' שלמה זלמן פרוש, היה אז באמצע יגון

ישנו סיפור מפורסם המסתובב ברחובות קריה על הגאון רבי שמשון פינקוס זצ"ל, שהשאיר אברך לבדו בלב המדבר על מנת שיצעק ויתחנן לה' לאחר שביקש ממנו ברכה להיפקד בזרע של קיימא.

כטבעם של סיפורים המושמעים מפה לאוזן, גם בסיפור הזה השתרבו טעויות ואי דיוקים כיד הדמיון הטובה על האנשים. וגם אני - כותב הרב מנחם מן - כסופר המעתיק את הבל פיהם של האנשים ברחובות, חטאתי בחטא זה של העברת הסיפור בחוסר דיוק משוע.

לפני כחודשיים, זימן לי ה' פגישה מפתיעה עם האברך היקר שעמו התרחש כל הסיפור. כשהתוודעתי לשמו ולעצם היותו נשוא הסיפור המדובר, הראיתי לו את מה שכתבתי אז, והוא פשוט סירב לקרוא. "עזוב", הוא אמר, "כל מה שכתוב, לא נכון.

חודשיים לאחר מכן, בראש השנה, ביקש ר' שלמה זלמן, שטרם נפקד בפרי בטן, לקנות את הפטרת חנה, המסוגלת לפקידת עקרות. יחד עמו נאבק על המכירה חברו הטוב, שגם הוא המתין וציפה שנים רבות לילדים.

בבימה יושב, אחוז בשרעפי קודש, הגר"ש פינקוס זצ"ל, ומביט בעיניים דומעות באברכים המוציאים את ממונם על הסגולה היקרה, כשהוא יודע עד כמה אין הפרוטה מצויה בכיסם. בדריכות של ממש הוא עוקב אחר תהליך המכירה, כשכל אחד מהאברכים מוסיף עוד מאה שקלים שאין לו, עבור קניית זכות עליית מפטיר. משגדל המחיר, ועקף את רף ה-1500 שקלים, קפץ לפתע הרב פינקוס ממקומו, דפק בחזקה על הבימה וצעק: "עד כאן", תפסיקו מיד את ההתמקחות!", ואז בלהט האימה והקדושה שהיו בבית הכנסת הודיע: "מי שצריך להיפקד, יפקד השנה!".

וכך היה. באותה השנה נפקדו שני האברכים במתנת שמים. האברך שהתמקח עם ר' שלמה זלמן, וזכה לבסוף בעליה, נפקד בתאומים... ומשפחת פרוש נפקדה בשלישיה... פלאי פלאים. כשסיים ר' שלמה זלמן את הסיפור, אמר לי כי האברך שזכה לבסוף בעלייה ניגש אליו בטרוניה: "איך ייתכן שדווקא אני שזכיתי לבסוף בעליה, נפקדתי רק בתאומים. ואילו אתה, שלא עלית למפטיר, נפקדת בשלישיה?".

עניתי לו, השיב הרב פרוש, כי אני ויתרתי. וכוחו של המוות, כך מתברר, גדול יותר מכוחו של העוסק בסגולה בפועל... מסתבר א"כ שה'צעקה' היא זו שהכריעה לבסוף את הכף. אך אני איני יודע איזו זעקה השפיעה יותר, זו של האברך בלב המדבר בחודש אב, או זעקתו קורעת הלב של הרב פינקוס זצ"ל בראש השנה על הבימה...

(הובא בגיליון 'פרפרת' מתוך 'פרי עמלנו')

מתמשך - כבר שבע שנים שמצפים הוא ורעייתו שתחי' לפרי בטן, ואין ישועות, לא בדרך הטבע ולא בדרך נס. בצר לו, הוא מגיע באמצע לילה אחד לביתו של רב הקהילה, ומתנה את צרתו.

הרב - שליווה את האברך המיוסר בכל השנים והיה משתדל לקנות לו את מצוות 'פתיחת ההיכל' מעת לעת, כפי שסבר תמיד כי מצווה זו של 'פתיחת ההיכל' כוחה גדול לפקוד עקרות [כדאי לדעת!]: - הביט בעיניו של ר' שלמה זלמן ושאלו ברוך: "לצעוק אל ה', כבר צעקת?"

האברך השיב שלא, עדיין לא. להתפלל - התפלל, לבכות - בכה, אבל לצעוק עדיין לא צעק.

"אם כך, רד למטה", הורה הרב, "והמתן ליד רכבי". להזכירך, השעה הייתה לאחר חצות הלילה. ברכב, סיפר הרב, כי לפני שנים היו באופקים אברכים המשתייכים לקהילת חסידי ברסלב ומהם הוא למד את תורת ה'צעקה'. "תפילה אינה מושלמת", אמר הרב, "כשאינן בה את החלק של הצעקה".

לאחר כברת דרך הגיעו השניים למדבר שמים. "אם תצעק כאן, ישמעו אותך באופקים?" שאל הרב בחיוך. האברך הביט סביב, בחן את האופק והסכים, שום צעקה לא תשמע מכאן עד לאופקים... בשלב זה הדגים הרב פינקוס לאברך כיצד לצעוק, הוא הניח את שתי ידיו על אוזניו וצעק: "טאטע" בקול רם. - "ככה בדיוק תצעק ותתחנן", הורה הרב, ועזב ברכבו את השטח.

ר' שלמה זלמן המיוסר נשאר לבדו במדבר וזעק מעמקי נשמתו. את כל יגונו וצערו הוציא באותן צעקות רמות לבורא העולם. לאחר כמחצית השעה, חזר הרב, אסף אל רכבו את האברך הדומע, והודיע לו כי אם הוא רוצה להודות לו על הנסיעה, עליו לבקש ממנו עוד פעם כשירצה, שייקחהו למקום זה לצעוק... זהו רק חלקו הראשון של הסיפור, שהתרחש בחודש אב.

על דא ועל הא

"הגעתי מקריית שמונה", משתף אותי ינון אוחנה - נער עול ימים, "אנחנו נמצאים עם המשפחה בבית מלון, החלטתי שאני רוצה להרגיש סליחות ב'אור החיים". "אני מקרית גת", אומר לי דניאל, "הייתי כאן אתמול, החלטתי שאני נשאר. למה? טוב לי כאן, אני מרגיש כאן קרוב להשם!"

שיחה מרתקת עם הגאון רבי ראובן אלבז שליט"א, מגדולי מחזירי התשובה בדורנו, מתובלת באווירה הקסומה של ימי הסליחות ביישיבת 'אור החיים'

לילה שני של סליחות, ההמונים נוהרים לכאן לבקשת סליחות ברוב עם, ממזרח, ממערב, מצפון ומים, משכונות העיר הרחוקות ואף מחוצה לה, נמשכים כולם אל האור.

מגוון של סגנונות: בני תורה, חלקם מבני הישיבה, חלקם נמנים על בוגריה, לצדם עמך בית ישראל - ישישים באים בימים, זקנים עם נערים, זה בא בכיפתו השחורה, זה במגבעתו, האחר ב'כיפת כותל' לבנה, משל היה זה יום חג עבורו, ועמם רבים

עת לילה מאוחרת ברחוב 'יואל' שב'שכונת הבוכרים' הירושלמית. בנין ישיבת 'אור החיים' הסמוך, מואר באור יקרות, אחרוני הלומדים מתנתקים מספרי הלימוד, כשהם נערכים לאמירת סליחות ברוב עם. עיניהם הנוצצות מעונג הלימוד משדרות עייפות, אך סדר יומם טרם הגיע לסיומו, הם ננערים באחת וצועדים אל עבר ההיכל הגדול שבקומה העליונה - ההולך ונמלא בקצב הולך וגובר, משל שעה היא של צהרי היום.

אחרים וטובים בשלל גוונים. כולם זוכים כאן לייצוג נכבד. עבור רבים מהם - נערי תיכון, שעדיין מצויים בעיצומו של אוגוסט למניינם על שלל פיתויי, עצם ההגעה לכאן היא עצירה משטף החיים, וממה שהם מציעים עבורם. בעצם התייצבותם כאן הם אומרים 'אנו שייכים לכאן'.

מרוץ החופש טרם הסתיים, רבים מחבריהם עדיין שם. מחפשים לסחוט עוד טיפת הנאה, מן החופשה הכפויה שטרם כילתה את עצמה. הם נמשכו לכאן אל האור, אל עמדת ההטענה שתחבר רבים מהם אל החיים.

'אלול כבר נקש על דלתנו ואנו אנה אנו באים', אומרים הם לעצמם.

שעת חצות הולכת וקרבה, גרם המדרגות המוביל אל הקומה העליונה נעשה דחוס מרגע לרגע. בעודם מתנשפים, ניגשים המטפסים אל המדפים עמוסי הסליחות, מתנתקים מבן לויתם הנייד, המחבר אותם אל העולם שבחוץ, קדים קידה כפי שלמדו בבית אבא, צועדים אל עבר ההיכל הגדול ותופסים את מקומם.

"הגעתי מקריית שמונה", משתף אותי ינון אוחנה - נער עול ימים, "אנחנו נמצאים עם המשפחה בבית מלון, החלטתי שאני רוצה להרגיש סליחות ב'אור החיים'". "אני מקרית גת", אומר לי דניאל, "הייתי כאן אתמול, החלטתי שאני נשאר. למה? טוב לי כאן, אני מרגיש כאן קרוב להשם!".

ההופעה החיצונית עלולה לבלבל, אבל עובדה, תיכף עם בקיעת קול השופר איוותה נפשם להימצא כאן. כמו רבים אחרים, דווקא הסליחות ב'אור החיים' עושות להם את זה. 'סליחות' יש גם בקרית גת, גם בקרית שמונה, אבל 'סליחות של אור החיים' יש רק בירושלים... מסתבר שכחמישה עשר אלף איש הממלאים את בנין הישיבה וסביבותיה מידי שנה ברגעי השיא של 'זכור ברית', אינם טועים.

"רבים וטובים", יאמר לי אחד מרבני הישיבה, "המכהנים כיום כמורי הוראה בכל מקומות פזורי בוגרינו, החלו את דרכם הודות להארה אלוקית שנצננה בהם, והובילה אותם הנה לזכות לרגעים טמירים ונעלים של הרהורי תשובה. מי יודע מי מבין אותם שנמצאים כאן עתה, על תקן של 'מבקשי סליחה' לערב אחד, ימשיכו הלאה למחוזות רחוקים?".

"כך היא דרכו של ראש הישיבה, כך נסללה דרכה של הישיבה, יש מקום לכולם, וכל מי שמגיע הנה לבקש סליחה, אות הוא כי ראוי הוא גם לזכות למחילה, וממנה לסלילת דרך חדשה - הדרך קצרה".

שעת חצות הגיעה, דמותו הטמירה של הגאון רבי ראובן

אלבז שליט"א, נראית בפתח. נערים גם זקנים מנצלים את הרגע, ניגשים לעברו, מושיטים יד לשלום וזוכים לרגע של הארת פנים. חלקם מרעיפים נשיקה על ידו המושטת להם, ופניהם הקורנות מאושר אומרות הכל. הוא ניגש אל התיבה, כשמאות המתפללים ממהרים להתרומם מכסאותיהם, עד אשר יתפוס את מקומו במרכז האולם.

ראש ישיבת אור החיים שליט"א, מגדולי מחזירי התשובה בדור בעלי התשובה, האיש שחולל מהפכה עולמית בקרב יהדות המזרח, מי שכבר מזה כחמישים שנה יורד אל העם, ומשיב בנים תועים אל חיק אבותם, אין מתאים ממנו לרדת לפני התיבה. מי כמותו מבין בסליחה ובתשובה?!

מלבדי, אני מזהה באולם יוצאי אשכנז נוספים, כמה מהם עטורי מגבעות חסידיות, חלקם מבני היישוב הישן. אפשר שזהו להם ביקורם הראשון כאן, אפשר שאימצו לעצמם מנהג של קבע - להימנות על מאחורי השבת - מקדימי הסליחות של אחינו בני עדות המזרח. כך או כך, נראה כי הם חשים כאן את מקומם הטבעי. הסגנון, כפי שאתרשם תיכף, אף הוא מוכר להם, ובקלות הם מצטרפים אל קהל ההמונים.

בכל סיטואציה אחרת, היה החיבור כמעט בלתי אפשרי, ולא רק בגלל הסגנון. ניואנסים רבים מבדילים בין 'טורנהיים' הירושלמי מזה שבעה דורות, לבין 'ליאור' ממעלה אדומים ו'יגב' ממצפה רמון, אבל עובדה היא, וגם הם התכנסו כאן היום. הסתכלות שונה יש להם על העולם ועל עצמם, אולם, בקשת סליחה כך נראה, שווה לכולם, וגם אחינו האשכנזים מזדרזים ומקדימים לנצל את הזכות לבקש מחילה.

"שִׁפְךָ שִׁיחָה, דְרָשׁ סְלִיחָה, מֵאֲדוֹן הָאֲדוֹנִים.

רְחֵץ וְטָהַר, וְאֵל תֵּאָחֵר, בְּטָרֵם יָמִים פְּוִנִים.

וּמְהֵרָה, רוּץ לְעִזְרָה, לְפָנַי שׁוֹכֵן מְעוֹנִים.

וּמִפְשָׁע, וְגַם רָשָׁע, בְּרַח וּפְחַד מֵאֲסוֹנִים.

אֲנֵא שְׁעָה, שְׁמַךְ יוֹדְעִי, יִשְׂרָאֵל נֶאֱמָנִים."

כך פותח הגאון שליח הציבור, וקולו הרועם שנימת עייפות מצטברת - מתבצרת לה בגרונו, הופכת את הזעקה לנהמת ליל נעימה. קשה להישאר אדיש, קולו הרועם סוחף, וכשהזעקה הופכת לנחלת הכלל, רועם ההיכל כולו, ועיניי נתקלות בדניאל מקרית גת ובינון מקרית שמונה, כשעיניהם עצומות ונשואות אל אביהם שבשמיים.

'הלואי עלי כאלו רגעי התקרבות לאדון הסליחות', אני מאחל לעצמי. לרגע נדמה כי שאלה מעיקרא ליתא: הם כאן, כי כאן מקומם. כי כאן נמצאת התשובה שלהם. הכי טבעי שרק אפשר. בשלב מסוים הופך רגש הקנאה להר געש מאיים המשתלט על

מהרהר לעצמי, 'כבר יתקשו להמשיך בשגרת הלילה'. יום המחר, אני מעריך, גם הוא יזמן עבורם אי אלו תובנות, שיקשו עליהם לשוב אל המקום שממנו הגיעו הנה. מן הסתם יחפשו לעצמם תשובה. חלקם, כך מוכיחה הסטטיסטיקה של 'אור החיים', גם ימצאו אותה כאן...

תם לו הלילה ואתא בוקר, וגם הוא כמעט חלף, ב'סאטמר' ניתן עדיין למצוא יהודים עטורי טלית ותפילין, ב'מוסאיוף' כבר כמעט מנחה. הבדל של יום ולילה יש בין שעות הלילה של 'אור החיים' לבין שעות היום שלה.

אם בלילה אתו ובאו כולם, כל מי שמסוגל היה להרים קולו בתפילה, הרי שעתה חולפים בשערי בית המדרש בעיקר אותם שתוכם כברם.

בניגוד להיכל הגדול של מעלה המשמש לאמירת הסליחות - המצויד בכסאות פלסטיק לבנים המשתלבים יפה עם צבע הכיפה של רבים ממבקשי הסליחה, הרי שבית המדרש שלמטה הימנו מעוטר בפאר והדר, נאה ומטופח כיאה למשכן קבע.

מי שמגיע הנה, עשה זאת לאחר שכבר ביקש סליחה, התחרט על העבר, ואף עלה על דרך ישרה.

יש, כך אני נמצא למד, 'אור החיים', ויש 'שיבת אור החיים'. כדי לזכות להימנות על תלמידיה של הישיבה והכולל שעל ידה, אין די בהתעוררות רגעית - גדולה ככל שתהא. מי שהגיע לכאן - אות הוא כי חתם קבע. גם ה'ריתחא' שונה, כאן מי שעושה זאת, היא האורייתא. ומי שאורייתא קא מרתחא ביה, אות הוא כי הוא וקודשא בריך הוא חד הוא.

גם הם בקשו אמש סליחה, גם הם התקרבו, בניגוד לרבים אחרים, הם גם נותרו ללון בעומקה של הלכה.

מראה לומדי תורה בשקידה נפוץ הוא בימינו, ובכל זאת, הרעש הבוקע מבית המדרש הופך את המראות למעוררים לא פחות מאלו של ליל אמש, הרבה יותר. 'אור החיים', אני נמצא למד, היא בעיקר ישיבה וכולל גדול, שמקום נכבד מתבצר להם בין היכלי הישיבות המפארות את עולם התורה.

ישנם כאן ויוצאים מכאן תלמידי חכמים, שכל קשר בינם לבין אותם שהגיעו הנה במסגרת סיור סליחות מזדמן, הוא דמיון בלבד.

קשה לזהות בהם, בבני העליה הללו, את מבקשי הסליחה מליל אמש, אפילו לא דוגמתם. אף כי הם עצמם, חלקם הלא מבוטל, הגיעו הנה אך לפני שנה ושנתיים לשם בקשת סליחה חד פעמית.

יחד עם התשובה הם מצאו את מקומם כאן. מכאן ואילך הדרך היתה ועודנה סלולה עבורם.

יכול הייתי להסתפק בכך לשם השלמת התמונה. אלא

המחשבה: 'הלוואי עלינו להתעורר כך בתחילתו של אלול...'. 'אפשר', אני מהרהר, 'שהשאלה הנוקבת מונחת בכלל לפתחי, אפשר שאלי מכוונת זעקתו של הגר"ר אלבו שליט"א: 'בן אדם מה לך נרדם'. המילים יחד עם המנגינה מדברים בעד עצמם, אווירה של תשובה ממלאת את ההיכל'.

"יבואו אליך הרוחות וכל הנשמה" - הוא זועק מנהמת ליבו, ומצליח לגעת בנקודה היהודית.

"רחמנא, אידכר לך...", הוא מתחנן ומתחטא לפני קונו בשליחות הציבור, וכולם משיבים כנגדו "בדיל ויעבור". הוא מיטיב לעשות את העבודה - עבודת השם, הוא יודע לרצות את קונו, וגם את קהל המתפללים.

"אָנְשֵׁי אַמוּנָה אַבְדּוּ/ באים בכח מעשיהם

גבורים לעמד בפרץ/ דוחים את הגזרות.

היו לנו לחומה/ ולמחסה ביום זעם

זועכים אף בלחשם/ חמה עצרו בשועם

טרם קראוה עניתם/ יודעים לעתר ולרצות

כאב רחמת למענם/ לא השיבות פניהם ריקם

מרב עונינו אבדנום/ נאספו מנו בחטאינו

סעו המה למנוחות/ עזבו אותנו לאנחות

פסו גודרי גדר/ צמתו משיבי חמה

קמים בפרץ אין/ ראויים לרצותה אפסו

שוטטנו בארבע פנות/ תרופה לא מצאנו

שבנו אליך בבשת פנינו/ לשחרך אל בעת סליחתנו".

קשה שלא לחוש חלק מציבור שמתכנס לבקש יחד סליחה, ברגעים טהורים אלו של בין לילה לבוקר. המילים המהדהדות בהיכל בית המדרש הופכות לזעקה נוקבת, כשמסביב מאות רבות של בני נוער, שמראה פניהם מעיד עליהם, כי יכולים היו להמצא בשעת לילה מאוחרת זו באווירה ירודה בהרבה, מאשר זו המצויה כאן עתה. לרגע נדמה כאילו החיים כאן מתנהלים על פי קודים אחרים, כאילו אין את יום המחר.

תמו הסליחות שפתחו שערי שמיים, בעוד זמן קצר יחלו משכימי הקום לסליחות הנאמרות באשמורת הבוקר, למלאות את רחובות שכונת הבוכרים, בדרכם ל'מוסאיוף' הסמוך. 'אותם שעזבו את הכל והגיעו הנה בשעת ליל מאוחרת', אני

שהזדמנות פז נקרתה בידי והשכלתי לנצלה לטובה.

הגאון שליט"א שעמו נועדה לי שיחה קצרה מבעוד מועד, העדיף לנצל את מעט הזמן העומד לרשותו, לטובת אמירת השיעור היומי. בקשתי ליטול את חלקי בתורתו, ונעניתי על ידו ברצון. "שנתי נדדה מעיניי", מבקש ראש הישיבה את סליחתי, וניכרים דברי אמת. העייפות של ליל אמש עדיין נשמעת בקולו. משל לא חלפו להן כמה משמרות וכמה שעות שינה טובות מאז, על כמה וכמה ממבקשי הסליחות של הלילה שחלף, הוא ניצב על משמרתו. עול התורה על צווארו והוא עצמו עוסק בה תדיר.

"אין לו בכלל זמן", שח לי תלמיד בעת שאנו ממתינים לכניסתו של ראש הישיבה אל השיעור, "אלו הם ראשי התיבות של 'אלב"ז' - אבל על השיעור היומי הוא לא יותר בשום אופן!", הוא מבקש לנחם אותי.

אז היכן הם בעלי התשובה? שאלתי את עצמי, תוך שאני תופס את מקומי בין שומעי השיעור - שתיכף עם כניסתו של ראש הישיבה, נפתח בסערה והפך להמולת לימוד של סוגיית 'אמה עבריה' בקידושין דף ד'. אמתין עם השאלה לסוף השיעור, ניסיתי להניח את סקרנותי בצריך עיון.

"המגיד בבקשה, נחזור על הדברים של אתמול", מורה ראש הישיבה למחזיק בתפקיד הנחשק, שתיכף גורס את הגמרא ואת דברי רש"י.

"אתם שומעים מה שאומר המגיד?", מעורר ראש הישיבה את התלמידים - "איך היה מקום שאמה עבריה תיקנה כמו אישה, הלא היא קנויה לאדון רק קנין עבדות? משהו יש לו תשובה? מה חשבה הגמרא בה"א - לדמות אמה עבריה לאשה?" "אולי אפשר להסביר זאת על פי דברי התוספות בדף כ"ב", נשמע קולו של אחד הצורבים מן הספסל האחורי.

"אולי על פי דברי הריטב"א בהמשך בדף ו', בנוגע להרי את לעצמך..." "מציע צורב נוסף.

"אתם שומעים מה שהריטב"א אומר", מלבה ראש הישיבה את האווירה, "לא אני, הריטב"א... אבל איך זה מסתדר, במחילה, עם דברי הגמרא בהמשך?", ומצליח להפוך את חדר השיעורים לאבוקת אש.

והשאלה, עד כמה שהצלחתי להבין, לא זו של ראש הישיבה, כי אם זו ששאלתי את עצמי בראשיתו של השיעור: אז היכן הם בעלי התשובה? נותרה בעינה.

"כבודו ידע", פונה אלי ראש הישיבה לקראת תום השיעור, "כל אלו שיושבים כאן, בדרך כלל, אולי אחד שניים יוצאים מן הכלל, הינם יוצאי יחידות מובחרות, רציניים מאוד, הם יצאו משם עם דיפלומה, גם השאר - הגיעו מתוך תיכונים חילוניים, היו

מנותקים, תוך שנה - שנה וחצי, הם כבר שוחים בים התלמוד בצורה מדהימה, זה סיים כבר חמש מסכתות, זה שלוש, כולם כאן שווים לטובה".

מה מצאו בישיבה שאין בחוץ? אני מבקש לנצל את הפתח שפתח עבורי ראש הישיבה.

"הוא קצין, יוצא 'סיירת', הוא יענה לך", מצביע ראש הישיבה אל עבר אחד מן התלמידים, שנדרש מאמץ רב כדי לזהות בו את זהותו הקודמת.

"הוא בסך הכל עוד לא שנתיים כאן, שולט בכמה מסכתות, אני מציע לך לבחון אותו", מאתגר אותי ראש הישיבה.

"וזה יוצא חיל האוויר", הוא מצביע על היושב לצדו, שגם בו קשה לזהות כל סממן צבאי, מלבד אולי המשטר והמשמעות העצמית, שאותם השכיל לרתום לטובת מעמדו הנוכחי.

"אתה גם מ'חיל האוויר'?" פונה ראש הישיבה לתלמיד נוסף. "נראה שהוא 'עף' בחומר", אני תורם את חלקי לאות הסכמה. "שואלים אותי", אומר ראש הישיבה, "מה מושך אלינו רבים כל כך מ'חיל האוויר'? אני תולה זאת בכך שהם קרובים יותר לשמים, משם קל יותר להשקיף על הנעשה בארץ, על אפסיות החומר. פשוט, לא?!"

"הרב גרינולד שואל מה החילוק - הוא שואל 'מה מצאתם כאן?'. לי אין תשובה, אולי אתם תוכלו לענות לו", מסייע לי ראש הישיבה בהבנת החומר הנלמד. "אחת שאלתי", משיב אחד הלומדים, "אין תשובה אחרת!". "חיינו במרוצה, לא באמת חיינו".

ובדיוק אלו זכו?

הגר"ר אלבז: "אלו הן נשמות מובחרות, מיחידות העילית של כלל ישראל, אני גם לא מבין איך זה עובד. עובדה, אנשים הופכים תוך תקופה קצרה - לשקדנים מופלאים. איך זה קורה? אין לכך הסבר טבעי. חבל גם לחפש. הם לומדים מתוך אהבה", הוא מרעיף עליהם מאהבתו הכובשת, "הם בולעים את התורה, אינם נותנים לי מנוח, מאתגרים אותי, השם יתברך אוהב אותם!". "ואתה?", פונה ראש הישיבה אל לומד נוסף.

"אני לא הייתי בצבא... אני כאן מגיל חמש עשרה...", הוא מדגיש את מעמדו כבן ישיבה.

מה יכול ללמוד בן ישיבה שעריסתו מונחת בבית המדרש מן היושבים כאן?

הגר"ר אלבז: "למד אצלנו בחור צעיר החל מגיל ארבע עשרה, אביו ביקש שישב אצלנו. הוא למד בשקידה משך כשנתיים, ואז בשלב מסוים, העולם שבחוץ קרץ לו".

"הם טעמו את העולם שבחוץ, אני לא", השיב במענה לשאלתי במסגרת שיחה שיזמתי עמו להבנת מצבו - "מה בעצם אתה מחפש בחוץ? הנה, אלו שיושבים כאן, הם מצטערים על מה

תיפתח שם גם ישיבה קטנה. היית מאמין? ישיבה באילת - שכל תלמידיה מבני המקום? לא יאומן מה שהוא חולל שם! הנה זה אחד מתוך פירות רבים שלו".

"אני יכול להגיד משהו?", מבקש אחד מהתלמידים את רשות הדיבור, "זה בגלל הראש. כשהראש טוב, כל השאר טוב, אנחנו רוצים להיות כמו הרב...", הוא מייצג את דעת היושבים בחדר. הגר"ר אלבז לתלמידיו: "אל תורידו מעצמכם, יש לכם פוטנציאל. רק אל תרדמו בדרך. ממשו את הפוטנציאל. שנו את העולם, את הארץ בוודאי. אתם ראיתם עולם. אתם יודעים מה צריך לשנות", מתחנן בפניהם ראש הישיבה, "המשיכו להשקיע!", הוא מכה על קודקודם ואומר להם 'גדלו'...

"אני לא מבין מה השאלה בכלל", מבקש תלמיד את רשות הדיבור, "הלא הנאות התורה נשארות לאורך ימים, הן מלוות אותנו על כל צעד ושעל. מה יגיד מי שיצא החוצה? נשאר לו משהו מההנאה?"

"נהוראי, כשמו כן הוא" פונה אלי ראש הישיבה.

"אבל איך מגיעים למתיקות התורה הזאת שהרב מדבר אליה?", מעורר תלמיד את השאלה.

"עמל התורה והתמדה, תפילה, הרבה תפילות וקרבת השם..."

אין דרך אחרת", מנחה אותו ראש הישיבה.

"שאל אותי לא מזמן תלמיד ישיבה, בן למשפחה מכובדת",

חותם את השיח הפורה אחד מן התלמידים, "איך וויתרנו על כל מה שמציעים לנו החיים בחוץ?, השבתי לו על כך: 'לימדו אותנו בישיבה - שאם לומדים ללא התלהבות, אין זה לימוד אמיתי. מי שזכה ללימוד רעק"א במתיקות שכזאת, הצליח להצית אש, מבין שאין לו מה לחפש בחוץ. אין שם כלום!".

"אני צריך להכין הרבה רעק"א...", חותם ראש הישיבה את

הדיון המרתק, ומבקש מ'המגיד' לשוב לנקודה שבה פסק.

"בואו ונתפוס עוד משהו קטן, עוד הנאה מלימוד הגמרא",

הוא חוזר יחד עם התלמידים לתלמודם.

יחד הם מאירים את העולם באור החיים.

(מתוך 'מוסף שבת קודש' אלול תשע"ח)

שטעמו, הם שואלים את עצמם: 'מדוע בגיל 14 לא זכיתי להכיר את האמת?! הם אומרים לעצמם: 'כמה חבל שלא גיליתי את האור של החיים מוקדם יותר'... ואז אמרתי לבחור ביחס לאותם אלו שהגיעו מבחוץ: 'אתה מסתכל עליהם ואומר לעצמך: 'הוא נחשף, הוא היה שם, הוא נהנה... שאל אותם: 'נהניתם? - מי שלא היה שם חושב שאפשר למצוא שם הנאה. איזו הנאה? רק משקעים! היום הם מנסים למלאות את המשקעים".

"ומתלמידי יותר מכולם", אומר ראש הישיבה, "זה מה שאני לומד מהתלמידים שלי - איך אדם יכול להפוך תוך שנה - שנה וחצי לבן-עליה. לא יאומן, איך הם מגשרים על פער של עשר שנות לימוד. הם פשוט בולעים את הגמרא, אינם מרימים את הראש ממנה. איך הם זוכים לכך תוך זמן כה קצר? חבל לחפש לכך הסבר טבעי. הכל סיעתא דשמיא. איך אומר הרמב"ם: '... אמש היה זה שנאו לפני המקום משוקץ ומרוחק ותועבה והיום הוא אהוב ונחמד קרוב וידיד'... איך נהיים 'אהוב' ביום אחד? עובדה, כך הבטיח הקב"ה!".

"הם", אומר הגאון שליט"א, "אלו שיושבים כאן ושכמותם, מרגישים את האהבה הזאת. הקב"ה נותן להם להרגיש אותה, היא מציפה אותם, נותנת להם חכמה, דעת וזיכרון ובעיקר אהבה גדולה לתורה".

וזה בגלל שוויתרו על היקר להם?

הגר"ר אלבז: "יתכן. בעיניי של אז הם וויתרו, קח כל אחד מכאן - אם היה מתקדם, חותם קבע, היה מתקדם לקריירה מצויינת. הם גילו את האמת וחתמו קבע על חיי עולם. כך הם מרגישים. הנה הבחור הזה, אתה רואה, הוא מאילת, 'מה היה חסר לך שם?', מלא עולם הזה, הנאות מדומות. תראה איך הפנים שלו קורנות מאושר!".

איך מגיע לכאן בחור מאילת?

הגר"ר אלבז: "זכינו ותלמיד שלנו - שכבר עשה את הדרך משם לפני שנים רבות, חזר לשם לאחר שנות לימוד רבות, כשתוך כדי שהפך למורה הוראה. הוא חולל שם מהפך. הקים מוסדות מפוארים שבהם מתחנכים כשבע מאות תלמידים, ובקרוב א"ה

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

הגר"ז הלוי הורביץ שליט"א במכתב ברכה מיוחד למאות מגידי השיעורים ב'דף היומי בהלכה': "כשם שלימד את איך עושים מרה"ר רשות היחיד, כך תזכו שבמעונכם ישראל רשות היחיד - יחידו של עולם, השכינה"

רבנות לומדי 'הדף היומי בהלכה' סיימו השבוע את הלכות עירובין והחלו בלימוד הלכות ראש חודש | בקרוב אי"ה ביום כ"ה אלול יסיימו הלומדים את חלק ד' של המשנ"ב ויחלו בלימוד חלק ה' העוסק בהלכות פסח

"למע"כ אחי ורעי", כותב הגר"ז הורביץ שליט"א, "הרבנים הגאונים המג"ש החשובים שליט"א החוסים בצילא דמהימנותא של גדול מפיצי תורת משה בארבע קצוות תבל, אשר כשמו כן הוא 'דרשו ה' ועוזו' הי"ו".

"רבנות בשנים היתה מס' עירובין חתומה בחותמו של כהן גדול, חותם בתוך חותם, וגדולים וקטנים התקשו בהבנת הסוגיות על בוריין, אכשר דרא וחברו ספרין המבארים וממחישים את כל האופנים והצירורים בתלת מימדיים וכיו"ב, אשר מקלים על הבנת הגמרא.

"אולם יחד עם זאת, עדיין חיבורו של הכהן הגדול מאחיו ה"ה המשנ"ב, עדיין נשאר חתום בצמיד פתיל, והרבה לא הבינו את פרטי ההלכות וסיכומיהן. והנה מעכ"ת התאמצתם לבאר לשומעי לקחכם, כשולחן עורך המוכן לאכילה כדברי חז"ל עה"כ 'אלה המשפטים אשר תשים לפניהם', הדבר הזה אינו מובן מאליו, וזה מצריך הכנה דרבה לפני השיעור.

"ע"כ אמינא לפעלא טבא, אשריכם ואשרי חלקכם, וחלקי הלוואי יהי' עמכם. חיילכם לאורייתא, וכשם שלימד את איך עושים מרה"ר רשות היחיד, כך תזכו שבמעונכם ישראל רשות היחיד - יחידו של עולם - השכינה, וזה יזרז שהעולם הזה - רה"ר, יהפך לרה"י - ה"ה "והיתה לה' המלוכה, ה' אחד ושמו אחד, בבניין ביהמ"ק השלישי במהרה בימינו אמן".

אחרי שמונה חודשים רצופים בעמל ויגיעת התורה בלימוד הלכות עירובין המרוכזות בחלק ד' של המשנה ברורה, הגיעו השבוע רבבות לומדי 'הדף היומי בהלכה' לסיום ההלכות הללו בשעה טובה, והחלו ללמוד את הלכות ראש חודש, החותמות את החלק הרביעי של המשנה ברורה.

אי"ה, ביום כ"ה אלול, יום לאחר יומא דהילולא רבא של מרנא החפץ חיים הקדוש זיע"א, יסיימו הלומדים את חלק ד' של המשנה ברורה, ויתחילו ללמוד את חלק ה', שחלקו הראשון עוסק בהלכות הפסח.

מדובר בציון דרך חשוב מאוד עבור מאות מגידי השיעורים המוסרים במסירות נפש שיעורי 'דף היומי בהלכה' דבר יום ביומו, שכן לימוד הלכות עירובין נחשב לחלק המורכב ביותר בששת חלקי המשנה ברורה, והקפת הנושא כולו בבהירות באופן שיוכלו מגידי השיעורים למסור אותו לשומעי קחם, הנו פרויקט שנדרשו מהם מאמצים אדירים כדי להשלים אותו בשעה טובה.

לרגל הסיום המרגש של הלכות עירובין, שיגר הגאון רבי זושא הורביץ שליט"א, רב מקהלות החסידית באלעד ורב קהילת חסידים בשכונת רמות בירושלים, מכתב מרגש למגידי השיעורים, בו הוא משבח אותם על עמידתם במשימה המורכבת, ועל הדבקות המופלאה שלהם במטרה הנשגבה של לימוד תורה רבים, גם כאשר הלימוד עולה להם במאמצים מרובים.

פינת הינוך

אמר לי יהודי באחת ההרצאות: "לאבי ז"ל היתה חנות דגים. הוא עבד קשה, בחיים לא ראינו אותו במשך היום בבית. אבל ב-7:00 בערב הוא סגר את החנות והגיע הביתה, ואז היה לנו אבא!"

על 'זמן איכות' ועל מאגרי סבלנות - במאמר רביעי בסדרה המיוחדת "בקשר לקשר" מאת המחנך הרב פנחס ברייער שליט"א

יודעים על מי, אבל במהלך השעה הקרובה הם כבר מעדכנים את עצמם מי אשם היום: השכנים, הממשלה, הבוס, המזכירה וכו'. בקיצור, לא נעים, עד כדי בלתי נסבל לשהות בקרבת אנשים כאלו.

כולנו אוהבים לשהות בקרבת אנשים שמחים ורגועים. בכל בית כנסת, מקום עבודה וחברה יהיו כאלו שתמיד כועסים; לא צריך להכעיס אותם, הם קמים בבוקר, וכבר כועסים. הם עדיין לא

רבותי, זה שווה כל הון! נופתע עד כמה הילדים מחכים לשעת איכות, לפעם או פעמיים בשבוע שאנחנו פשוט אתם. ואל תאמר לכשאפנה אשנה, כי זה לא יגיע לעולם. יש להחליט מראש על ימים או זמן קבוע ביום שבהם אני עם ילדי, עם כל הסבלנות שבעולם, כי הרי לא ייתכן שכל העולם יינה ממני, ורק לא ילדי.

כך האבא, וכך גם האמא. זה לא אומר שמיד כשאנחנו נכנסים הביתה אנחנו חייבים להיות "לשירות הציבור"; מותר להגיד: "ילדים, תנו לי עשר דקות לנוח, ואני אהיה הכי אבא בעולם!" ראיתי פעם סיפור על אמא שהודיעה לילדים: "תנו לי לנוח חצי שעה, אני הולכת להכין לכם אמא..."

זה מצוין, אבל בתנאי ששעת האיכות אכן תגיע בסוף. כיום, עם כלי התקשורת (הכשרים), הפלאפונים והפקסים וכדו', אנחנו חושבים שאנחנו בבית, בעוד אנחנו פשוט ממשיכים בכל העיסוקים. איך אמר לי יהודי באחת ההרצאות: "לאבי ז"ל הייתה חנות דגים; הוא עמל קשה, בחיים לא ראינו אותו במשך היום בבית, אבל בשבע בערב הוא סגר את החנות והגיע הביתה, ואז היה לנו אבא".

היום אנחנו אולי נמצאים יותר בבית גם במהלך היום, אבל גם כשאנחנו בבית - אנחנו עם טלפונים, ועם כל מיני עיסוקים שתופסים אותנו...

כך שחשוב שהזמן שאותו אנו מקדישים פעם או פעמיים בשבוע יהיה קודש לילדים, ללא הפרעות; זמן איכות טהור. זה קשה בהתחלה, אך כשטועמים את הטעם, זה שווה כל הון. במאמר הבא נמשיך בע"ה עם כללים פשוטים ומוכרים ליצירת קשר.

לקבלת גישה להרצאה נפלאה של המחנך הרב פנחס ברייער "איך יוצרים אווירה טובה בבית" לחצו כאן

הבעיה היא, שתמונת המצב הזו מתרחשת פעמים רבות, לא באשמתנו בכלל, בתוך כתלי הבית. החיים סוחטים ומעייפים אנחנו, אנחנו מתאמצים להיות נחמדים אל החברותא ככולל, התלמידים והקליינטים, אבל בלילה, אחרי יום עמוס ומעייף, כבר לא נשאר לנו טיפת סבלנות. הילדים היקרים שלנו שפוגשים אותנו במצב הזה - לא מסוגלים להבין בראש הילדותי שלהם את הקושי שעבר עלינו, את התלאות, הצער ולפעמים עוגמת הנפש שחוונו; הם מצפים שנאיר להם פנים, שנהיה במיטבנו...

גם האמהות בדורנו, שנאלצות לצאת לעבוד כדי להביא לחם לפי הטף, חוזרות הביתה עייפות ומרוטות, ועם כל הרצון הטוב - מאגרי הסבלנות והשמחה שלהן כבר לא מלאים, מה שהילדים אינם מסוגלים להבין...

בכל אופן, כך נוצר מצב שפשוט לא מזמין קשר. וחבל! חבל שמכל הטוב שלנו ייהנו התלמידים והקונים, ואילו ילדינו יפגשו בסוף היום אבא מרוט וחסר סבלנות...

מדהים לראות הורים, שבמקום עבודתם - התלמידים/ות מחכים לשעת שיחה לפרוק בפניהם את הלב, ורואים בהם דמויות "שמימיות" שאפשר להיעזר בהן כל כך, ואילו בבית שלהם עצמם הם לא זוכים בשום שיתוף מילדיהם, וחבל!

הפתרון פשוט מאוד: מקבלים החלטה, שפעמיים בשבוע לפחות אנחנו כאילו מאריכים את שעות הלימוד או את שעות העבודה בשעתיים נוספות...

אנחנו חוזרים הביתה, ומתנהגים כאילו אנחנו עדיין ככולל, בישיבה או בחנות. אנחנו סבלנים וידידותיים.

ובכנות, האם לא קרה לנו שהיינו צריכים להתעכב בעיסוקים שלנו מעבר לזמן הרגיל?! ודאי שכן. ובאותן הזדמנויות הרי גייסנו איכשהו סבלנות כדי לשרוד את השעה הנוספת; זה אומר שאנחנו מסוגלים, זה רק עניין של החלטה ש-היום אני הולך להיות ידידותי וסבלני גם בבית.

פרשת השבוע

"השאלה החמורה" ששאלה האשה את מרן בעל 'שבט הלוי': היא נהגה תמיד "להכשיר" את הדגים במלח כדי להוציא מהם את הדם, ועכשיו היא רוצה להפסיק את מנהגה משום שהוא קשה עליה. האם היא צריכה לעשות 'התרת נדרים'?

מרן בעל 'שבט הלוי': כל מורה הוראה ודיין צריך לדעת שעליו להבין ללב לשואלים ולדרת לסוף דעתם

רגעים ורק אז השיב. משום שאם היה דוחה אותה בביטול, היתה האשה נמנעת מלשאול עוד את שאלותיה, והן עלולות להיות חשובות עד מאד.

פעם באמצע עניית השאלות, התנצל רבינו בפני מי שהביאה לפניו כביכול "שאלה חמורה". רבינו אמר לה כי הוא חייב לצאת

שְׁפָטִים וְשִׁטְרִים תִּתֵּן לָךְ (דברים טז, יח)

רבינו סיפר פעם לתלמידיו, שלמד הנהגה ממרן הגרי"ח זוננפלד זצוק"ל. היה זה כאשר נכנסה אשה לביתו בערב פסח ובפיה שאלה של שטות. הגרי"ח אפילו לא חיך, אלא ניגש לארון הספרים בכובד ראש, נטל ספר עב כרס ועיין בו במשך מספר

ל-לד) "ויאמר משה אל בני ישראל ראו קרא ה' בשם בצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה. וימלא אותו רוח אלוקים בחכמה בתבונה ובדעת ובכל מלאכה... ולהורת נתן בלבנו..." לכאורה עניין ההוראה מסור לעניין המחשבה שבמוח, ומה עניין להורות נתן 'בליבו' לכאן? והנה, רואים ששלמה המלך ביקש מהשי"ת (מלאכים א' ג', ט') "ונתת לעבדך לב שומע לשפוט את עמך להבין בין טוב לרע". ויש להבין מה יש לזה מקום בלב?

התשובה היא, שכל מורה הוראה ודיין צריך לידע שהוא צריך לשתף את ליבו ורגשות ליבו לשואלים. מגיעים הרבה פעמים שואלים המייחלים ל"ווארימקייט" לחמימות, ול'גוט ווארט', ולמילה טובה, ומגיעים בברכיים כושלות, ועלינו מוטלת החובה לחזק את ידם הרפה, ולאמץ ברכיהם הכושלות. להפיח רוח חיים בלב כל אחד מהשואלים, וזהו 'להורות נתן בליבו', וזה צריך להיות דברים שבלב ולא מספיק כשזה מן השפה ולחוץ, וצריך שיהיה פיו וליבו שווים, ואז זוכים להנעים הדרך שילכו ואת המעשה אשר יעשון.

לקחת את השאלה ללב

אצל רבינו ה"להורות נתן בלבנו" היה הרבה יותר מאשר התעניינות ועזרה לשואלים, הוא סבר שעל הרב לקחת כל שאלה באופן אישי ללב, הנה, סיפר הרה"ג ר' סיני הלברשטאם שליט"א, ששמע מרב אחד בחו"ל שדיבר עם מרן בטלפון שאלה הלכתית על אשה או זוג בעניין הלכתי.

בסוף השיחה שאל רבינו את הרב הנ"ל מה שם האשה ואמה, הרב לא ידע לענות. רבינו ממש גער בו ואמר לו: 'זה רב קהילה?' כה הרבה זמן אתה מתעסק עם בני הזוג / האשה הזאת ואינך יודע שצריך להגיד כמה קעפיטלעך תהילים!?!?!

(ולא שבת הלוי בלבד)

לכמה דקות כדי לענות לה תשובה, שכן חשש שמא תוך כדי עניית התשובה, בת שחוק תעלה על שפתי.

ומה היתה ה"שאלה החמורה": האשה נהגה בכל השנים ל'הכשיר' במלח את הדגים, בכדי להוציא מהם את הדם. ובאה לשאול אם היא צריכה לעשות 'התרת נדרים', כי ברצונה להפסיק את ה'הכשרה' אשר קשתה עליה עד מאד... רבינו כדי שלא לפגוע בה, וכדי שלא לבייש ח"ו אשה יהודיה, ביקש הפסקה קטנה, ורק לאחר מכן נכנס לענות לה תשובה למעשה...

"עוד לימד אותנו רבינו", אמר תלמידו הגאון רבי שמואל אליעזר שטרן שליט"א, שלא די רק לענות על שאלה ולפסוק הלכה, "אלא יש להתעניין גם בשואל, להבין לליבו ואת מה שעומד מאחורי השאלה שלו". אבינו היה אומר שתלמיד חכם ומורה הוראה נמשל לחמה. לחמה יש שתי תכונות - היא מאירה וגם מחממת, וכך גם על מורה הוראה ורב בישראל לנהוג, להיות גם מפיץ תורה אך גם מחמם את הלבבות של השואלים ומתעניין בהם.

מסופר כי פעם בא עני לאחד מגדולי ישראל בערב פסח, ושאל האם אפשר לקיים ארבע כוסות על כוסות חלב. נענה הרב: ודאי אם חולה אתה פטור אתה, אך הנה אתן לך תרומה הגונה שתוכל לקיים את ליל הסדר כהלכתו, והרב הוציא מכיסו סכום נאה והעניק ליהודי נדבה הגונה. לאחר שהודה ונפרד היהודי מהרב, תהתה הרבנית באוזני בעלה: מניין לך שאדם זה זקוק לנדבה? הלא לא בא אליך אלא לברר דבר הלכה.

אמר הרב: 'אילו היתה ידו משגת לסדר פסח כהלכתו, בשר ודגים וכל מטעמים, כלום היה שואל אם הוא מותר בשתיית חלב? אלא שוודאי אין ליהודי פרוטה לפורטה. זה דרכו של רב, שעליו להבין ללב השואלים ולרדת לסוף דעתם.

הנהגה זו, היה אומר רבינו, נלמד מדברי הכתוב (שמות לה,

* דף היומי בבלי

* דף היומי בהלכה

* ווארט או סיפור לפרשת השבוע

* שיפורים חוזרים מאירועי 'דרשו'

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

האם מותר לערוך בראש חודש 'עצרת התעוררות' על אדם שנפטר?

המועד, חנוכה ופורים; ויש אומרים שבזמננו אין מי שנחשב כתלמיד חכם לענין זה, ואין להחמיר כדבריהם אלא בראש חודש וכיוצא בו, ולא בשאר ימים שאין אומרים בהם תחנון. ומי שנפטר יותר משלושים יום לפני פסח, שבועות, או סוכות, אסור להספידו בתוך שלושים יום שלפני החג; ונחלקו הפוסקים אם בזמננו ניתן להקל בכך בהספד על תלמיד חכם.

[שו"ע תכ, א, משנ"ב א, ושעה"צ א; ביאורים ומוספים דרשו, 1, 2, 3 ו; וראה משנ"ב תקמו, ד, וביה"ל שם ג, ד"ה שמותר; וביאורים ומוספים דרשו שם, 15 ו 17]

בראש חודש, חול המועד, חנוכה ופורים, אסור להספיד את המת. והוא הדין שאסור לערוך 'עצרת התעוררות' לזכרו, שאין בה אלא 'שינוי השם', ויש בה הספדים לכל דבר. אולם, שמיעת הספד מוקלט, מותרת.

ומנהג בני אשכנז שלא להספיד בכל יום שאין אומרים בו תחנון, כגון ל"ג בעומר, וכן בערבי שבת יום טוב אחר חצות, שאין אומרים אז תחנון.

ולהספיד תלמיד חכם בפניו - מותר אף בראש חודש, חול

מה עשו בהלוויית הרמ"א על פי הוראת הרמ"א עצמו?

קראקא, בל"ג בעומר שנת של"ב, בהלוויית הרמ"א, על פי הוראת הרמ"א עצמו.

ולדעת הרמ"א אין אומרים צידוק הדין בלילה, אבל בזמן 'בין השמשות' מותר.

וברכת צידוק הדין שנאמרת בכניסה לבית הקברות לאחר שלושים יום שלא היו בו - יש אומרים שמותר לאומרה אף בראש חודש וכיוצא בו.

[שו"ע תכ, ב, ט"ז א, ומשנ"ב ב-ה; ביאורים ומוספים דרשו, 6; וראה שם, 5, רתקמו, 13-15]

בהמשך לאמור: אמירת נוסח 'צידוק הדין' בשעת הלוויית המת - לדעת השולחן ערוך מותרת אף בראש חודש וכיוצא בו, כיון שאינו הספד, אלא הודאה וקבלת דין שמים.

אבל לדעת הרמ"א אין לאומרו, הן מצד עצמו, שהוא כתחינה שאינה ראויה לימי מועד, והן משום שעלול לגרום להמשיך בדברי הספד. ונהגו בני אשכנז שלא לאומרו בכל יום שאין מספידים בו, (ראה לעיל).

ועל 'אדם גדול', מותר לומר צידוק הדין ביום שאין אומרים בו תחנון, (אך לא בראש חודש וכיוצא בו); וכפי שנעשה בעיר

להיכן שלח האריז"ל את רבי חיים ויטאל בחול המועד? ומה ביקש הכתב סופר בעת חוליו האחרון?

ביום טוב, ולא בראש חודש, כי אז נפשותם עולות למעלה, ואין מושגות על הקבר. ופעם אחת שלחני על קברי הצדיקים בחול המועד להתפלל עליהם, אבל לא נשתטחתי.

ואף בנוגע לשבת - מסופר על הכתב סופר שביקש בעת חוליו האחרון שילכו להתפלל על קברי אבותיו. ומאידך, יש שהורו להימנע מהליכה לבית הקברות בראש חודש, אף לתפילה.

[ביאורים ומוספים דרשו תכ, 1]

כתבו ראשונים שאין ללכת בראש חודש לבית הקברות. ופירשו האחרונים, דהיינו כדי לקונן על המת, וכגון להקים מצבה ולישא דברי הספד כנהוג בשעת הקמתה; אבל לתפילה, כגון לאמירת תהילים ב'ארציט', או לרפואת חולה, מותר.

וכך מספר רבנו חיים ויטאל בספר החזיונות: "ציוה אותי (רבו האריז"ל) שלא אמנע מלייחד הייחודים שמסר לי, ושאם אלך להשתטח על קברי הצדיקים... שלא אלך לא בשבת, ולא

* מי שנדר שלא לאכול בראש חודש, עליו להתיר את הנדר לפני ראש חודש (ראה להלן), ואם לא עשה כן - עליו להתענות, ולאחר מכן יתענה תענית נוספת כדי לכפר על שהתענה בראש חודש.
* הנשבע לעבור על מצוה המפורשת בתורה - שבועתו אינה חלה; אך אם נשבע ב'כולל', דהיינו שכלל בלשון שבועתו דבר הרשות עם דבר מצוה - השבועה חלה אף על המצוה, אך חובה להתירה.
* מצוה להרבות בסעודה בראש חודש, וכשיש שני ימים של ראש חודש, מצוה להרבות בסעודה בשניהם. ונחלקו הפוסקים אם יש לקיים מצוה זו דווקא ביום, או שניתן לקיימה אף בלילה.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

מהו 'ביטול רשות' המועיל במקום נתינת פת לעירוב חצרות?

ומהו 'ביטול רשות'? שיאמר בפיו: "רשות ביתי וחצרי מבוטלת לפלוני, ולפלוני, ולפלוני", כלומר, שצריך לפרט את הביטול לגבי כל אחד מדיירי החצר. ואין צורך לעשות 'קנין סודר', או קנין אחר, לחיזוק ביטול הרשות, כיון שאין זו הקנאה, או הפקר, אלא רק 'סילוק רשות' בעלמא. ויש שנראה מדבריו כי אם אינו מאפשר להם להיכנס לרשותו ככל שיחפצו, אין זה נחשב לביטול רשות. וניתן לעשות ביטול רשות גם לאחר כניסת השבת, ואזי העירוב חל מאליו.

[שו"ע שפ, א-ב, ומשנ"ב א, ב, ג, ז ריב]

כפי שלמדנו, אם אחד מדיירי החצר אינו נותן פת עבור 'עירוב החצרות', העירוב כולו בטל. ותיקנו חכמינו ז"ל, שמי שאינו רוצה לתת פת עבור העירוב, או ששכח, יכול לעשות 'ביטול רשות', שעל ידו הוא כביכול עוקר את עצמו מהשתתפות הקבע שלו בדירה, ומשותפות הקבע שלו בחצר; ודירתו, וחלקו היחסי בחצר, נכנסים לחזקת כל דיירי החצר. והוא עצמו הופך למעין אורח בעלמא, (ואורח אינו צריך להשתתף בפת העירוב); ולכן אף הוא עצמו רשאי לטלטל בחצר ובבתים על סמך העירוב, כדין אורח, (ויש חולקים). ומצוה עליו לבטל את רשותו, כדי שהעירוב יחול.

הלוח היומי

ה' באלול | רבי מאיר שמחה ב"ר שמשון קלונימוס קלמן הכהן זצ"ל, מדווינסק, בעל אור שמח, משך חכמה

בשנת ג' אלפים של"ד, 25 שנים לפני חורבן הבית, נתנבא יחזקאל הנביא על חורבן ירושלים: "וגם אני אעשה בחמה, לא תחוס עיני ולא אחמול... וקראו.. ולא אשמע אותם" (יחזקאל ח' - י"א)
בשנת ד' אלפים תת"ס, במהלך מסע הצלב הראשון בארץ ישראל, החיילים הנוצרים סיימו את כיבוש העיר ירושלים לאחר מצור ארוך, וביצעו טבח אכזרי ונורא בתושביה היהודים והמוסלמים של העיר.

יארצייט:

שע"ג: רבי דוד ב"ר שלמה גאנו זצ"ל, מפראג, בעל צמח דוד, מגן דוד, נחמד ונעים.
תרנ"ד: רבי משה ב"ר כליפא עידן זצ"ל, מחכמי ג'רבא ובעל תפארת משה.
תרע"ה: רבי דוד צבי שלמה ב"ר אלעזר מנחם מנדל בידרמן זצ"ל, האדמו"ר מלעלוב.
תרע"ט: רבי שלמה ב"ר חיים דב שטענצל זצ"ל, ר"י ואב"ד סוסנוביץ, רבה של צ'לדז, ובעל קהלת שלמה ובית שלמה.
תשע"ב: רבי אברהם חיים ב"ר אהרן ראטה זצ"ל, האדמו"ר משומר אמונים ובעל חוקי חיים.

אדם שיודע בוודאות שאחד מהאנשים שלפניו גנב ממנו חפץ, ורוצה לחפש אצל כולם - האם הם מחויבים לאפשר לו?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי ב'חפץ חיים'

אינטרס, ולא האמת היא שמדברת מתוך גרונו. ובדוגמה דלעיל: ייתכן שהשר מפיל את ההאשמה על אותו פלוני, ומספר שהוא זה שהלשין, או שהציע לו מחיר משתלם יותר, ועושה זאת כדי לדחות מעליו את תרעומתו של החוכר הקודם. וכן על זו הדרך בדוגמאות אחרות שעשויות לקרות.

עוד כותב ה'חפץ חיים' כי על אחת כמה וכמה שאסור לחשוך ביהודי סתם כך, ללא בסיס, רק מחמת תחושות והשערות. ועל כך נאמר 'בצדק תשפוט עמיתך'. בביאורים ומוספים שבמהדורת 'דרשו' מביאים נידון מעניין בקשר לכך - באדם שיודע בוודאות שאחד מהאנשים שלפניו גנב ממנו חפץ, ורוצה לחפש אצל כולם: כתב הגרש"ז אויערבך (שו"ת מנחת שלמה תנינא סי' קלג אות ח) שמסתבר שמחויבים כולם לתת לו לבדוק אצלם, מדין השבת אבדה, וכדי לסייע להציל עשוק מיד עושקו. ומוסיף, כי העצה שלא יפגעו מכך שחושד בהם היא, שיאמר להם שהחשד הוא רק על אחד מהם, אלא שאותו אחד אינו מוכן להיבדק אלא א"כ כולם נבדקים.

אם לגבי כל רכילות שאדם נכשל בשמיעתה, עומד בפניו נסיון קשה שלא לקבלה, על אחת כמה וכמה כאשר מדובר בשמועה לגבי היזק ממוני שנגרם לו, הניסיון קשה עוד יותר. בסעיפים הנלמדים היום ב'חפץ חיים' (כלל ו' מהלכות רכילות סעיפים ג-ד) עוסק רבנו בדוגמה כזאת, באדם שהיה לו היזק בעסקיו ולא נודעה לו הסיבה לכך. וכגון שחכר 'ארענדע' - בית מזיגה משר, וסילק אותו השר, ואינו יודע אם היה זה כתוצאה מהלשנה וכו', ובא אדם וסיפר לו כי אכן פלוני הלשין עליו בפני השר. גם במקרה זה עליו להתחזק ולא להאמין לדברים, אלא לחוש בלבד. גם אם הוא שומע שאנשים מטיחים את ההאשמה הזאת בפני 'המלשין', והלה שותק - אין לו להחליט בדעתו מחמת כך שהדבר אמת.

אמנם, למרות שמדובר בניסיון קשה, יש בו צד קל יותר, וכפי שמסביר ה'חפץ חיים', שבעסקי ממון כגון אלו, ייתכן מאוד שאלו העומדים מאחורי הפצת החשדות - עושים זאת מתוך

הגה"צ רבי נסים יגן זצ"ל אמר: "כשאמא רואה את בנה שנפל מתאמץ לקום, היא תתכופף ותעזור לו, אבל אם הוא שכוב אדיש על הרצפה אף אחד לא יושיט לו עזרה!

וכך גם השי"ת, אם האדם עושה את שלו אזי השי"ת מושיט לו את כל העזרה שבעולם, אבל אם האדם אדיש ושאנן אזי אומר השי"ת כביכול (ישעיה נ, ב) 'מדוע באתי ואין איש קראתי ואין עונה!'

(דרך חדשה עמ' פח)

בדברים שאנו צריכים חיזוק ותיקון נשתדל להתאמץ ולהתחיל לתקן ונזכה לעזרה מאת השי"ת להמשיך ולהצליח.